

ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

I. Μετρητά Άμεσα Διαθέσιμα στην Επιχείρηση

- Ταμείο
- Καταθέσεις Όψεως
- Ξένο Συναλλάγμα

II Ταμιακά Ισοδύναμα Στοιχεία του Ενεργητικού

Πρόκειται για βραχυπρόθεσμες υψηλής ρευστότητας επενδύσεις που είναι άμεσα μετατρέψιμα σε συγκεκριμένα ποσά ταμιακών διαθεσίμων και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ

Καταθέσεις όψεως είναι τα χρηματικά ποσά που έχουν κατατεθεί σε μία τράπεζα από μία επιχείρηση σε λογαριασμό όψεως. Με την κατάθεση αυτή η επιχείρηση αποκτά μπλοκ επιταγών και μπορεί να πραγματοποιεί τις πληρωμές της, μέσω της τράπεζας, με την έκδοση επιταγών.

Ο λογαριασμός καταθέσεις όψεως χρεώνεται με τις επιταγές που κατατίθενται σ' αυτόν και πιστώνεται με τις επιταγές όψεως που εκδίδεται σε βάρος του. Περιοδικά, η επιχείρηση παίρνει αντίγραφο του λογαριασμού από την τράπεζα και προχωρά στη συμφωνία του.

Επιταγές μεταχρονολογημένες ομαδοποιούνται στο κυκλοφορούν ενεργητικό ή στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, ανάλογα με την περίπτωση.

Παράδειγμα 1 (καταθέσεων όψεως)

Να απεικονιστούν με ημερολογιακές εγγραφές τα παρακάτω γεγονότα:

1. Έκδοση επιταγής όψεως 30 Ευρώ υπέρ προμηθευτή.
2. Έκδοση μεταχρονολογημένης επιταγής 40 Ευρώ υπέρ προμηθευτή.
3. Η μεταχρονολογημένη επιταγή γίνεται ληξιπρόθεσμη και εξοφλείται.
4. Πελάτης εξοφλεί τον λογαριασμό του με την έκδοση επιταγής όψεως ποσού 50 €. Η επιταγή παραλαμβάνεται από την επιχείρηση και κατατίθεται στον λογαριασμό όψεως την επόμενη ημέρα
5. Η επιχείρηση καταθέτει την επιταγή στον λογαριασμό όψεως
6. Η παραπάνω επιταγή είναι ακάλυπτη και σφραγίζεται
7. Πελάτης εξοφλεί τον λογαριασμό του με την έκδοση επιταγής μεταχρονολογημένης 60 Ευρώ
8. Η παραπάνω επιταγή είναι ακάλυπτη αλλά η επιχείρηση αποφασίζει να μην τη σφραγίσει.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Η Κατάσταση Τραπεζικής Συμφωνίας έχει ως σκοπό να συμφωνήσει το υπόλοιπο του λογαριασμού «Καταθέσεις Όψεως» της επιχείρησης με το αντίστοιχο της Τράπεζας. Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους αυτοί οι λογαριασμοί δεν συμφωνούν στα υπόλοιπά τους είναι οι εξής:

1. Η επιχείρηση καταλογίζει κάθε έκδοση επιταγής όψεως ως πληρωμή από τον λογαριασμό όψεως ενώ η εκκαθάριση από τη τράπεζα απαιτεί πολλές φορές κάποιο χρονικό διάστημα.
2. Καταθέσεις στο λογαριασμό όψεως της επιχείρησης από τρίτους που δεν έχουν ακόμα καταλογιστεί από την επιχείρηση στα βιβλία της.

3. Ηλεκτρονικές μεταφορές χρηματικών ποσών από και προς τον λογαριασμό της επιχείρησης.
4. Έξοδα λογαριασμού καταλογιζόμενα από τη τράπεζα.
5. Καταλογισμός δουλευμένων τόκων επί του λογαριασμού όψεως
6. Επιστροφή απλήρωτων επιταγών από τη τράπεζα εξαιτίας ανεπαρκούς υπολοίπου του λογαριασμού ή για άλλους λόγους.
7. Λάθη είτε της τράπεζας είτε της επιχείρησης

Τρόποι κατάρτισης της Κατάστασης Τραπεζικής Συμφωνίας

Η Κατάσταση Τραπεζικής Συμφωνίας μπορεί να καταρτιστεί ξεκινώντας

1. είτε από το λογαριασμό καταθέσεων όψεως της επιχείρησης
2. είτε από το αντίγραφο του λογαριασμού που η τράπεζα στέλνει στην επιχείρηση, σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Παράδειγμα 2 (κατάστασης τραπεζικής συμφωνίας)

Η κίνηση του λογαριασμού καταθέσεων της "ΑΒΓ", όπως τηρείται από την επιχείρηση, παρουσιάζει την παρακάτω κίνηση για τον μήνα Φεβρουάριο 20Χ5 (Λογιστικό Υπόλοιπο Τέλους Φεβρουαρίου = 4.095.000 Χρεωστικό):

Καταθέσεις Όψεως σε Τράπεζα Ω			
Υπόλοιπο		3/2/20Χ5	400.000
Ιανουαρίου	3.995.000	12/2/20Χ5	3.100.000
6/2/20Χ5	800.000	19/2/20Χ5	1.100.000
15/2/20Χ5	1.800.000	25/2/20Χ5	500.000
23/2/195	1.100.000	27/2/20Χ5	900.000
28/2/20Χ5	2.400.000		

Η κίνηση του λογαριασμού καταθέσεων της "ΑΒΓ", όπως τηρείται από την τράπεζα, παρουσιάζει την παρακάτω κίνηση για τον μήνα Φεβρουάριο 20Χ5 (Τραπεζικό Υπόλοιπο Τέλους Φεβρουαρίου = 3.070.000 Πιστωτικό).

Σημείωση: Το υπόλοιπο είναι πιστωτικό, διότι ο λογαριασμός καταθέσεων ενός πελάτη σε μια τράπεζα αποτελεί για την τράπεζα λογαριασμό υποχρεώσεων.

Καταθέσεις Όψεως ΑΒΓ			
Πληρωμή επιταγής	400.000	Υπόλοιπο Ιανουαρίου	3.995.000
Πληρωμή επιταγής	3.100.000	Κατάθεση επιταγής	800.000
Πληρωμή επιταγής	1.100.000	Κατάθεση επιταγής	1.800.000
Έξοδα κίνησης λογαριασμού	10.000	Κατάθεση επιταγής	1.100.000
Επιστροφή επιταγής	700.000	Είσπραξη από γραμμάτια	1.000.000
Πληρωμή ενοικίου	330.000	Έσοδα από τόκους	15.000

Διαθέσιμα σε ΞΝ

Γενικά για τις συναλλαγές σε ΞΝ

Σύμφωνα με την νομοθεσία που ισχύει, τα λογιστικά βιβλία μιας επιχείρησης τηρούνται υποχρεωτικά στο εθνικό νόμισμα, δηλ. σε €. Όταν λοιπόν μία συναλλαγή γίνεται σε ξένο νόμισμα (Ξ.Ν.) τότε αυτή θα πρέπει να μετατρέπεται υποχρεωτικά σε €. Το ίδιο ισχύει και για την λογιστική απεικόνιση, παρακολούθηση και αποτίμηση στην απογραφή τέλους χρήσεως, στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού που είναι εκφρασμένα σε Ξ.Ν.

Τα προβλήματα της μετατροπής ΞΝ σε € αφορούν

- α) την ισοτιμία που πρέπει να χρησιμοποιηθεί κάθε φορά για την μετατροπή και
- β) τον λογιστικό χειρισμό της συναλλαγματικής διαφοράς που προκύπτει λόγω μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Η λογική της μετατροπής στηρίζεται στον παρακάτω συλλογισμό:

i) Για την μετατροπή στοιχείων του ενεργητικού σε € [π.χ. μίας απαίτησης σε δολάρια ΗΠΑ (\$)] υποθέτουμε ότι η ελληνική εταιρεία μόλις εισπράξει την απαίτηση σε ΞΝ θα πωλήσει αυτό σε μία τράπεζα. Σύμφωνα μ' αυτή την λογική, τα στοιχεία του ενεργητικού σε ΞΝ μετατρέπονται σε € χρησιμοποιώντας την τιμή στην οποία η τράπεζα θα αγοράσει το ΞΝ από τον πελάτη της, δηλ. την ισοτιμία αγοράς.

ii) Για την μετατροπή υποχρεώσεων σε € [π.χ. μίας υποχρέωσης σε δολάρια ΗΠΑ (\$)] υποθέτουμε ότι η ελληνική εταιρεία για να εξοφλήσει την υποχρέωση θα αγοράσει την απαραίτητη ποσότητα του ΞΝ από μία τράπεζα. Σύμφωνα μ' αυτή την λογική, οι υποχρεώσεις σε ΞΝ μετατρέπονται σε € χρησιμοποιώντας την τιμή στην οποία η τράπεζα θα πωλήσει το ΞΝ από τον πελάτη της, δηλ. την ισοτιμία πώλησης.

Οι παραπάνω δύο υποθέσεις εφαρμόζονται αναγκαστικά ακόμα και εάν το ΞΝ δεν εισαχθεί στην Ελλάδα και δεν γίνει μετατροπή του σε €. Έστω για παράδειγμα ότι μία επιχείρηση ανοίγει υποκατάστημα στις ΗΠΑ. Το υποκατάστημα δανείζεται \$ 1.000 από μία τράπεζα τα οποία χρησιμοποιεί για να δώσει πιστώσεις στους πελάτες της επιχείρησης. Αν υποθέσουμε ότι οι τιμές αγοράς και πώλησης του \$ είναι € 1,24 και € 1,30 αντίστοιχα, η απαίτηση θα μετατραπεί σε € 1.240 και η υποχρέωση σε € 1.300.

Το δεύτερο πρόβλημα αφορά τη λογιστική αντιμετώπιση της συναλλαγματικής διαφοράς που προκύπτει όταν μεταβάλλεται η συναλλαγματική ισοτιμία μεταξύ δύο διαδοχικών γεγονότων όπως δείχνουν οι περιπτώσεις που παρατίθενται παρακάτω:

Περίπτωση 1. Μια επιχείρηση κάνει μια πώληση με πίστωση ύψους \$1000 όταν $\$ = \text{€ } 1,36$ εμφανίζοντας απαιτήσεις έναντι πελατών €1.360. Όταν όμως εισπράττει την απαίτηση, $\$ = \text{€ } 1,27$ οπότε εισπράττει €1.270. Πώς θα πρέπει να αντιμετωπιστεί λογιστικά η διαφορά των €90 μεταξύ της αξίας της απαίτησης σε € όταν δημιουργήθηκε και του ποσού των € που τελικά εισπράχθηκε;

Περίπτωση 2. Μια επιχείρηση δανείζεται \$1.000 όταν $\$ = \text{€ } 1,45$ εμφανίζοντας μια υποχρέωση στα βιβλία της ύψους €1.450. Στην απογραφή τέλους χρήσεως διαπιστώνεται ότι $\$ = \text{€ } 1,57$. Θα πρέπει η επιχείρηση να αναπροσαρμόσει την υποχρέωσή της στα € 1.570 ή θα πρέπει να την αφήσει στα € 1.450;

Το βασικό δίλημμα στην απογραφή τέλους χρήσεως είναι η επιλογή μεταξύ της χρησιμοποίησης της ιστορικής και της τρέχουσας συναλλαγματικής ισοτιμίας. Ως ιστορική ισοτιμία εννοείται η ισοτιμία που ίσχυε την ημερομηνία που δημιουργήθηκε το στοιχείο του Ενεργητικού ή του Παθητικού σε ΞΝ και ως τρέχουσα ισοτιμία η ισοτιμία της ημερομηνίας της απογραφής.

Διαθέσιμα σε ΞΝ

Όλες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή € σε ΞΝ, ή ΞΝ σε €, καθώς και αυτές από την αποτίμηση των διαθεσίμων στην απογραφή τέλους χρήσεως, μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Παράδειγμα 3

Η επιχείρηση ΑΒΓ αγόρασε \$ 15.000 όταν $\$ = \text{€ } 1,60$ (Τιμή Πώλησης) τα οποία κατέθεσε σε κατάθεση όψεως. Στη συνέχεια μετέτρεψε \$5.000 σε € όταν $\$ = \text{€ } 1,76$ (Τιμή Αγοράς). Στην απογραφή τέλους διαπιστώθηκε ότι $\$ = \text{€ } 1,80 - 1,85$. Ζητούνται οι σχετικές ημερολογιακές εγγραφές.